

**СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ РАУФА АБЛЯЗОВА**

Кафедра приватного та публічного права

КУРСОВА РОБОТА

**з дисципліни «Кримінальне право України»
на тему: «ТОРГІВЛЯ ЛЮДЬМИ ТА ЛЮДСЬКИМИ ОРГАНАМИ»**

Студент-виконавець:

Бондаренко Оксана Володимирівна,
група ЮР-21

_____ (особистий підпис)

Керівник курсової роботи:

Ландіна Анна Валентинівна,
к.ю.н.

_____ (особистий підпис)

Курсова робота захищена з оцінкою

задовільно (64%)

Протокол захисту курсових робіт

№ _____ від _____ 20____ р.

Черкаси

2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ, ЩО УТВОРЮЮТЬ СКЛАДИ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ І ЛЮДСЬКИМИ ОРГАНАМИ.....	5
1.1 Поняття торгівлі людьми та людськими органами.....	5
1.2 Соціальна обумовленість торгівлі людьми та людськими органами.....	9
РОЗДІЛ 2 ЮРИДИЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ СКЛАДІВ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ ТА ЛЮДСЬКИМИ ОРГАНАМИ.....	11
2.1 Об'єктивні ознаки.....	11
2.2 Суб'єктивні ознаки.....	13
2.3 Кваліфікуючі ознаки.....	15
РОЗДІЛ 3 ЗАРУБІЖНЕ ТА МІЖНАРОДНЕ ЗАКОНОДАВСТВО, ЩО ЗАБЕЗПЕЧУЄ БОРОТЬБУ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ ТА ЛЮДСЬКИМИ ОРГАНАМИ.....	16
3.1 Міжнародне законодавство.....	16
3.2 Зарубіжне законодавство.....	20
ВИСНОВКИ.....	24
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	26

ВСТУП

Актуальність теми: проблема торгівлі людьми та людськими органами багато років привертає увагу міжнародного співтовариства. Нажаль, це найбрутальніша та найболючіша тема.

Торгівля людьми та людськими органами відбувається не лише в межах однієї країни, а й на міжнародному рівні. Європа після розпаду Радянського Союзу зазнала велику кількість проблем при виявленні цих злочинів. Різке падіння рівня життя сплинуло на процвітання злочинності.

Соціально-економічна криза, корисливість, необізнаність та попит на різні послуги - це чинники, які створили сприятливі умови для процвітання злочинності.

Механізм торгівлі людськими органами та людьми має початок з вербування, потім викрадення, перевезення, передача з рук в руки, купівля або продаж людьми за допомогою різних способів примусу. Подальшою процедурою виступає поставлення людей в рабство: домашнє рабство, примус до проституції та підневільної праці.

Незаконна торгівля людськими органами та людьми, як злочин міжнародного рівня давно має розголос та шляхи вирішення такої жорстокої проблеми. боротьба з такими злочинами відбувається вже багато років. Торгівля живим товаром розвивається високими темпами, що являє собою дуже прибутковий бізнес у світі.

На сьогоднішній день торгівля людьми та людськими органами є третім за величиною джерелом доходів для організованої злочинності. На перших місцях торгівля зброєю та наркотиками.

Мета дослідження: опрацювати, зафіксувати та зробити юридичні висновки стосовно злочинності у сфері торгівлі людьми та людськими органами.

Завдання дослідження:

- розкрити кримінально-правову характеристику кримінального злочину;

- розкрити юридичну характеристику злочину - торгівля людьми та людськими органами;
- визначити міру покарання за злочин;
- охарактеризувати шляхи боротьби з злочинністю на державному та міжнародному рівнях.

Об'єкт дослідження: торгівля людьми і незаконна торгівля людськими органами.

Предмет дослідження: правове поле торгівлі людьми та незаконної торгівлі людськими органами. Особливості правової протидії у сфері торгівлі людьми та людськими органами.

Курсова робота складається з вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел.

РОЗДІЛ І КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ, ЩО УТВОРЮЮТЬ СКЛАДИ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ І ЛЮДСЬКИМИ ОРГАНАМИ

1.1 Поняття торгівлі людьми та людськими органами

В сучасному світі серед болючих порушень прав людини є злочин, який має велику кількість назв - "біле рабство", "контрабанда людьми" чи "торгівля людьми".

Згаданий злочин походить з далекого минулого, тобто з слов'янського кріпацтва чи давньоєгипетського рабства. Але, нажаль так і до тепер демократичні країни так і не можуть позбавитися цього ганебного явища.

Термін "торгівля людьми" має різні форми та види експлуатації людини, які описуються в законодавстві України та міжнародних нормативно-правових документах.

«Згідно з Законом України "Про протидію торгівлі людьми" торгівля людьми - здійснення незаконної угоди, об'єктом якої є людина, а так само вербування, переміщення, переховування, передача або одержання людини, вчинені з метою експлуатації, у тому числі сексуальної, з використання обману, шахрайства, шантажу, уразливого стану людини або із застосування чи погрозою застосування насильства, з використанням службового становища або матеріальної чи іншої залежності від іншої особи, що відповідно до Кримінального кодексу України визнаються злочином»[6, ст. 718].

Причини торгівлі людьми бувають різні, серед них взаємопов'язані та комплексні.

Внутрішні чинники:

- прояв гендерної нерівності та насильство в сім'ї;
- низький рівень життя населення та соціальна нерівність;
- девіантна поведінка членів сім'ї;
- погана обізнаність громадян України та привабливість кращого життя за кордону;

- відсутність духовного принципу та викривлення моральних цінностей;

Зовнішні чинники:

- спрощення можливості для подорожування;
- попит на комерційну сексуальну експлуатацію та низькооплачувану працю;
- лояльність законодавства на заняття проституцією у країнах світу;
- попит на працю в різних галузях.

«Жертвою торгівлі людьми може стати будь-яка особа, незалежно від статі та віку»[8, ст. 1123].

Опираючись на міжнародний досвід до уразливих категорій громадян, які потрапляють до торгівців людьми відносять:

- розлучені особи, самотні матері, незаміжні жінки;
- діти вулиці, молодь, діти з неблагополучних сімей та діти-сироти;
- сільське населення;
- трудові іммігранти;
- малозабезпечені та бідні особи;
- особи, які зазнають сексуального та іншого виду насильства;
- особи, що мають проблеми з психічним здоров'ям.

Вразливі до торгівлі людьми виділяють такі категорії населення:

- діти віком 13-18 років;
- жінки віком 18-26 років;
- чоловіки віком 25-60 років.

Стосовно українців, а точніше ситуації, що виникла на території нашої країни, то для нашого народу виникла нова група ризику - внутрішньо переміщені особи (ВПО) чи вимушені переселенці.

«В Україні за злочин передбачена кримінальна відповідальність на строк до 15 років позбавлення волі»[2].

Торгівля людьми є розгалуженим злочином. До видів злочину належать:

1. Рабство - це стан людини, після застосування до неї насильницьке підпорядкування однією людиною чи групою осіб;

2. Примусова праця - будь-який вид роботи, що вимагається від людини під впливом застосування психологічного та фізичного насильства;

3. Сексуальна експлуатація - використання людини у діяльності сексуального характеру за будь-яку форму відшкодування чи за винагороду, яка має примусовий характер;

4. Використання у порнобізнесі - діяльність фізичних та юридичних осіб у сфері надання послуг сексуального характеру, розповсюдження та збуд порнографічних предметів для отримання прибутку;

5. Примусова вагітність - використання жіночого організму для виношування дитини, шляхом штучного чи природного запліднення без її згоди;

6. Проведення дослідів над людиною без її згоди - незаконне проведення психологічних, медико-біологічних та інших дослідів над людським організмом, що несе небезпеку для здоров'я та життя особи;

7. «Вилучення органів людини - вилучення з організму людини її складової частини, що має певну будову і спеціальне призначення без згоди особи або за її згодою, досягнутою шляхом використання злочинних засобів впливу на неї»[13, С.24].

8. Втягнення в злочинну діяльність - це дії, які пов'язані з фізичним або психологічним впливом на особу, з метою викликати в неї бажання взяти участь в злочинах;

9. Використання у жебрацтві - примушування осіб до заняття жебрацтвом шляхом зґвалтування, побиття, нанесення психологічних або фізичних травм;

10. Використання у збройних конфліктах - залучення особи з метою використання її в бойових діях та завданнях, які пов'язані з порушенням суверенітету, поваленням державної влади чи цілісності держави;

11. «Усиновлення з метою наживи - взяття на виховання в сім'ю дитини на правах сина чи доньки, оформлене в установленому порядку, вчинене з метою отримання будь-якої матеріальної вигоди або уникнення певних витрат завдяки усиновленню (удочерінню)»[13, С. 24].

12. Продаж дитини - продаж близькими родичами чи батьками, особи, яка не досягла 18 років, з метою отримання прибутку.

Україна має законодавчу базу для боротьби з торгівлею людьми: основоположні статті зазначаються в Конституції України, далі Закон України "Про протидію торгівлі людьми", Постанови Кабінету міністрів України та інші нормативно-правові акти.

1.2 Соціальна обумовленість торгівлі людьми та людськими органами

Наприкінці минулого століття в країнах колишнього Радянського Союзу вперше зіштовхнулися з проблемою торгівлі людьми. На початку 90-х виникла складна економічна ситуація, яка призвела до безробіття та незахищеності молоді держави. Цим скористалися “нечисті руки”, які організували кримінальний бізнес, вони запрошували громадян країни колишнього Радянського Союзу працювати закордоном, а в результаті люди підлягали експлуатації. Особи не отримували оплати за роботу, на них заробляли організатори кримінального бізнесу.

«Експорт “живого товару” здійснюється в Росію, Туреччину, Італію, Іспанію, Німеччину, Сербію, Македонію, Кіпр, Португалію, Угорщину, Грецію, Чехію, Арабські Емірати, Ізраїль, США та інші країни. Чоловіків експлуатують як будівельників, шахтарів; жінок – як домогосподарок, швачок, мийниць посуду. Крім звичайної експлуатації, жінки наражаються на такий її різновид, як сексуальна експлуатація, яка приносить найбільші прибутки у сфері торгівлі людьми»[12].

Вказаний бізнес не має кордонів та різниці між розвинутими та мало розвинутими державами. Адже, злочинність не має меж та легко адаптується до матеріального стану народу.

Еміграція та торгівля людьми в сучасній Україні є результатом бажання людей працевлаштуватися за кордоном.

Наразі важка економічна ситуація в державі, що призвела до дефіциту робочих місць в державі. Громадяни України почали виїжджати в країни зарубіжжя з метою працевлаштування. Такі поїздки інколи мають назву “човникові поїздки”, тобто поїздки для тимчасового працевлаштування.

Відповідно, неефективність економічних та політичних змін у державі, декларативність соціальної політики, корумпованість чиновників, зростання бідності, мрії про “не таку незалежність” призвело до вагомого фактору - невіра в внутрішні зміни країни та недовіра до органів державної влади.

Але, найкритичнішим є те, що молодь не бачить перспективи в самореалізації в своїй країні та відчуття бути зайвим в державі перевершує бажання змінювати свою державу. Батьки ж відповідно не бачать перспективи розвитку своїх дітей в українському суспільстві. Тому виїзд за кордон розглядається як єдиний вихід з ситуації. В більшості випадках такі виїзди родин спрямовані не лише для вирішення тимчасових проблем з фінансами, а й для отримання громадянства іншої країни та отримання можливості освіти кращого рівня. Щоб подальший шлях молодого покоління був легшим та мав перспективні результати.

«Сукупність соціально-економічних умов, специфіка географічного положення, недостатньо організаційно-правова підготовленість до протидії торгівлі людьми, призвели до того, що Україна є країною-донором, країною-транзиту та останнім часом країною-призначення “живого товару”. Перераховані обставини перетворили Україну в одну з десяти країн, жителі яких найчастіше стають жертвами торгівлі людьми. На жаль, за цим показником Україну прирівнюють до Молдови, Таїланду та Нігерії»[12].

Відповідно можна зазначити саме такі причини передумови торгівлі людьми та людськими органами:

- слабкі економічні та соціальні структури;
- організована злочинність;
- бідність;
- політична нестабільність;
- насильство до незахищених груп населення;
- збройні конфлікти;
- корумпованість влади.

Отже, незважаючи на певні зусилля зі сторони державних органів України в напрямі протидії торгівлі людьми - злочин віднесено до кримінального злочину та передбачаються різні види покарання як на державному рівні так і на міжнародному.

РОЗДІЛ 2 ЮРИДИЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ СКЛАДІВ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ ТА ЛЮДСЬКИМИ ОРГАНАМИ

2.1 Об'єктивні ознаки

Об'єкт злочину торгівлі людьми та людськими органами є гідність та воля людини. Додатковим об'єктом при такому злочині виступає здоров'я людини.

Об'єктивна сторона виражається в декількох формах:

- вербування, переховування та переміщення особи;
- продаж людини;
- платне одержання та передача особи;

Вербування - вчинені дії, які спрямовані на досягнення з людиною вимушеної або добровільної домовленості на подальше переміщення та експлуатацію, передачу до іншої особи чи переховування цієї особи. Процедура вербування є кінцевим моментом вчинених дій, які спрямовані на домовленості з людиною, яку вербують для експлуатацію.

Торгівля людьми - дії з купівлі-продажу людини, які полягають у передачі людини в руки іншої людини за грошову винагороду.

Переховування людини - обмеження фізичного контакту людини з іншими людьми, правоохоронними органами, які проявляються в примусовому позбавленні волі. Закінченим злочином вважається дія фактичного обмеження волі та заволодіння особою.

Переміщення особи - дії, спрямовані на зміну місця перебування особи.

Передача та/або одержання особи - дії, які вчиняються для переходу контролю над людиною від однієї людини до іншої.

Шантаж - насильство психічного характеру для розголосу інформації, яка є таємницею для особи, яку примушують це зробити.

Обман - це примусове введення особу в оманливу уяву про ситуацію для отримання чи передачу інформації, залучення до злочинних дій.

При застосуванні будь-якого незаконного впливу на людину, що призводить до реалізації такого важкого злочину відбувається приниження гідності людини

не лише зовнішніми факторами. Результатом цих дій є внутрішній переворот особистості та втрата віри в себе та законодавчу базу держави.

Існують ще два види фактичних незаконних угод, що є результатом злочину торгівлі людьми та людськими органами:

1. Зворотній бік передачі - це одержання або купівля людини в наслідок найму, міни чи застави, за якої винний одержує людину від іншої особи за матеріальну винагороду;

2. Інші угоди: дарування чи надання у безоплатне користування - це угоди, за якими людина безоплатно передається у тимчасове використання чи фактичну власність.

У злочинні визначається формальний склад злочину. Визначення форми діяння достатньо для констатації об'єктивної сторони злочину.

Безпосередньо, для переховування, переміщення, одержання та передачі особи обов'язковим є спосіб вчинення злочину, а саме: використання суб'єктом шантажу, уразливого стану потерпілого чи обману.

2.2 Суб'єктивні ознаки

«Суб'єкт торгівлі - це фізична осудна особа, яка вчинила вказаний злочин у віці, не молодше 16 років»[2].

Тим самим суб'єкт злочину торгівля людьми та людськими органами характеризуються ознаками:

- факт вчинення такого злочину саме цією особою;
- фізична природа;
- осудність особи;
- досягнення особою відповідного віку для кримінальної відповідальності»[3].

Суб'єктивна сторона передбачає прямий умисл, тобто корисливий мотив. Винна особи проявляється в отриманні людини, як товару, для наступного продажу чи використання цієї людини. Кінцевою метою цього злочину є експлуатація людини.

Експлуатація особи проявляється у таких формах:

1. Проведення дослідів над людським організмом без її згоди - це вчинений до організму людини без її згоди психологічний або фізіологічний вплив у формі протиправних дій, що не допущені Міністерство охорони здоров'я України, тобто визначені як експериментальні дії.

2. Сексуальна експлуатація - це використання людини з метою отримання прибутку іншою людиною для задоволення сексуальних потреб третіх осіб;

3. Вилучення органів - це видалення з організму особи її складової частини, що складається з певної будови та мають спеціальне призначення;

4. Примусова вагітність - дії спрямовані на використання репродуктивних функцій організму жінки шляхом штучного або природного запліднення насильницьким шляхом або без добровільної згоди жінки, де кінцевим результатом є примусене виношування жінкою дитини;

5. Примусова праця - це примусове надання послуг або усяка служба чи робота, яка вимагається від будь-якої людини, під загрозою покарання за не виконання;

6. Використання особи в порнобізнесі - це фактичне залучення особи до виготовлення на носіях графічної інформації, відео збуджувального характеру для послідуєчого розповсюдження для отримання прибутку. Це відео чи фото, що мають безсоромний та протиприродний вигляд сексуального характеру;

7. Втягнення людину у злочину діяльність - дії, які пов'язані з безпосереднім фізичним або психічним впливом на людину, з метою виникнення у особи прагнення взяти участь в злочинах. В цій формі передбачаються всі види психічного та фізичного впливу та насильства на особу, для отримання бажаного результату.

8. Залучення до боргової кабали - це процес створення умов для особи, яка стала боржником та для перекриття боргу виконує безоплатну роботу чи надає послуги, при цьому тривалість та характер роботи не обмежений. «На практиці в такий стан потрапляє, наприклад, жінка, яку продали у будинок терпимості іншої країни, власник якого, сплативши гроші продавцю за жінку, відбирає у неї всі документи, обіцяючи повернути їх лише після відпрацювання нею сплаченої ним суми та отримання ним прибутку»[11, С. 161].

9. Усиновлення з метою отримання наживи - оформлене відповідним юридичним актом одержання на виховання в родину неповнолітньої особи на правах дочки чи сина, яке вчиняється з метою отримання вигоди матеріального характеру.

Отже, потерпілі від злочину є всі верстви населення, не зважаючи на стать та вік.

2.3 Кваліфікуючі ознаки

Для поширення злочину сприяють також чинники:

- збільшення доступу до Інтернету;
- зростання безробіття;
- трудова міграція;
- підвищення мобільності населення.

Торгівля людьми має високий рівень латентності та зумовлена неможливістю об'єктивного висвітлення та вивчення проблеми з використанням традиційних методів.

До кваліфікуючих ознак торгівлі людьми та людськими органами належать:

- щодо кількості осіб, по відношенню до яких вчиняють злочин;
- спрямованого щодо малолітньої чи неповнолітньої особи;
- організованою групою або за попередньою змовою;
- повторно;
- спричинені тяжкі наслідки;
- поєднання з насильством, яке спричиняє небезпечні наслідки для здоров'я чи життя потерпілого чи його родичів, або з погрозою такого застосування;
- службовою особою, яка використовує свій стан або людьми, які є піклувальниками чи усиновлювачами.

РОЗДІЛ 3 ЗАРУБІЖНЕ ТА МІЖНАРОДНЕ ЗАКОНОДАВСТВО, ЩО ЗАБЕЗПЕЧУЄ БОРОТЬБУ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ ТА ЛЮДЬСЬКИМИ ОРГАНАМИ

3.1 Міжнародне законодавство

Конвенція про захист людини і основоположних свобод (Європейська Конвенція з прав людини) - прийнята на основі Загальної декларації прав людини з метою забезпечення та додержання, країнами, що підписали конвенцію, основоположних свобод та прав людини на території своєї держави.

Конвенція була підписана 4 листопада 1950 року, а набрала чинності 3 вересня 1953 року. Основна суть Конвенції - захист міжнародних стандартів прав та свобод людини в таких напрямках: політичних, соціальних, економічних та культурних. Дія Конвенції про захист прав людини поширюється на країни, які є членами Ради Європи.

Європейський суд з прав людини є найвищим рівнем правосуддя. До нього люди звертаються тоді, коли вже використали всі шляхи національного захисту прав людини. Скарга до суду подається мовою державного судочинства з усіма попередніми рішеннями державних судів. Такі скарги розглядаються протягом 3-5 років. Наша країна 5 листопада 1995 року стала членом Ради Європи та зобов'язалася дотримуватися положень Конвенції. Вже в 1998 році Європейська комісія з прав людини та Європейський суд з прав людини об'єдналися в орган, який діє і до сьогодні - Європейський суд. До складу суду увійшов один представник України. Представник приймає участь у засіданнях вищої палати суду, коли розглядаються справи українських громадян.

В Україні офіційно Конвенція набула чинності 11 вересня 1997 року, а офіційний переклад затверджено 27 січня 2006 року.

Заборони, що передбачені Конвенцією:

- смертна кара;
- нелюдське поводження, катування та жорстоке покарання;

- дискримінація у здійсненні прав і свобод людини, що передбачаються Конвенцією;
- примусова праця та рабство;
- покарання особи без закону;
- вислання людини з країни, де вона була громадянином чи позбавлення права в'їзду на територію цієї країни.

При тлумаченні Конвенції беруть до уваги те, що вона має природу правозахисного договору. Всю увагу приділено правам людини та захисту цих прав.

Основні принципи тлумачення Конвенції про захист прав людини:

1. Принцип динамічного й ефективного тлумачення. Гарантовані права людини, які були сформовані Європейським судом є практичними, ефективними та впливовими. Специфіка Конвенції надає тлумаченню норм особливу цільову орієнтації. Дієвість цього принципу виявляється в тому, що через нього відбувається пристосування положень Конвенції до соціальних умов, при тому, що вони постійно змінюються. «Цей принцип обумовлює так звану еволюційну інтерпретацію конвенційних норм. Застосування принципу ефективного та динамічного тлумачення у впливає на обсяг їхнього тлумачення, та на розширення обов'язків держави перед людиною, що дає підстави говорити про безпосередній «вихід» тлумачення норм за «обсягом» на зазначений принцип»[9, ст. 2381].

Тож, для правозастосування правової норми при декількох можливих варіантах обирається той, який більш практичний для реалізації та забезпечує високий рівень захисту прав та свобод людини. При цьому відповідно застосовується належним чином механізм їх поновлення.

2. Принцип забезпечення певної свободи національного розсуду. Європейський суд вимагає не лише дотримання норм захисту прав людини, які закріплені в Конвенції, а інші особливості, які мають значення для забезпечення гідного життя людей. Згаданий підхід має своє вираження в доктрині меж самостійної оцінки держав-членів.

Суть принципу має вираження в відповідності діяльності органів влади конкретної держави опираючись на релігію країни при дотриманні вказаних норм Конвенції. Суд визначив своє головне завдання - це здійснення нагляду за дотриманням справедливо винесених рішень. Суд наголошує, що представники держави при виконанні своїх повноважень повинні доцільно дослідити всі обставини та опиратися в прийнятті рішень на норми Конвенції.

3. Принцип автономного тлумачення. «Багатоманітність правових систем держав, які входять до складу Ради Європи, не дають змогу однаково тлумачити правові поняття в різних європейських країнах, тому практично унеможливлюють інтерпретацію деяких термінів Конвенції відповідно їхнього буквального значення»[11, С. 161].

Через цю причину Суд повинен знайти спільні риси в тлумаченнях для досягнення одного результату. Під час розгляду справи суд завжди опирається на основні цілі та завдання Конвенції.

Завдяки інтерпретаціям, які були зроблені судом, були сформовані автономні поняття:

- кримінальний (criminal);
- закон (law);
- цивільний (civil);
- майно (property);
- обвинувачення (charge);
- кореспонденція (correspondence);
- житло (home);
- сімейне життя (family life);
- особисте життя (private life).

Усі гілки влади повинні брати до уваги всі автономні значення при застосуванні та використанні положень Конвенції про захист прав людини та основні свободи.

4. Принцип забезпечення мінімальних гарантій прав і свобод людини. Відповідно до 53 статті Конвенції, жодна норма не може тлумачитися так, як

обмеження будь-яких прав та свобод людини. Всі свободи та права гарантуються законами кожної з країн Високої Договірної Сторони.

Тобто, якщо в законодавчій базі закріплені більша кількість прав та свобод людини, порівняно з закріпленими в Конвенції, то держава не повинна мінімізувати чи обмежити права спираючись на норми Конвенції. Відповідно, Конвенція не є виправданням для ухилення від виконання зобов'язань державного характеру, якщо опиратися на інші міжнародні угоди з прав людини. Цей принцип безпосередньо є важливим для уповноважених органів, які реалізують норми права на державному рівні.

Ратифікація Конвенції з захисту прав людини

17 липня 1997 року Україна ратифікувала Конвенцію, а 11 вересня 1997 року вона набула чинності для українців. Це означає, що Україна зобов'язалася прирівняти своє національне законодавство до міжнародного рівня, яке прямо передбачається Конвенцією. Головним органом, який займається удосконаленням законодавства в сфері захисту прав та свобод людини є Уповноважений Верховної Ради України з прав людини.

Парламентська асамблея Ради Європи у 1999 році підняла питання про виключення України з Ради Європи. Причиною стало те, що вони вважали, що Україна не змінює своє законодавство у сфері прав людини. Законодавство нашої держави не розвинулося до вимог міжнародних стандартів. Цього ж року санкції було відкладено після приїзду представників Ради до країни.

З кожним роком Україна ратифікує все більше міжнародних нормативних документів та змінює своє законодавство в сфері захисту прав людини.

3.2 Зарубіжне законодавство

До нормативної бази зарубіжного законодавства віднесено:

1. «Конвенція про боротьбу з торгівлею людьми і з експлуатацією проституції третіми особами від 02 грудня 1949 року;
2. Європейська конвенція про взаємну допомогу у кримінальних справах від 20 квітня 1959 року;
3. Конвенція Ради Європи про заходи щодо протидії торгівлі людьми від 16 травня 2005 року;
4. Кримінальний процесуальний кодекс України (далі - КПК України)»[2].

Для подолання злочинності, яка є проблемою багатьох країн, важливим є міжнародне співробітництво. Під час кримінального провадження це співробітництво має на меті вжиття заходів для надання правової допомоги на міжнародному рівні з метою організації допомоги через виконання відповідних процесуальних дій. До таких процесуальних дій належать: виконання вироків, видачі осіб, які підозрюються у вчиненні кримінального правопорушення, передача засуджених людей та тимчасова передача особи.

Міжнародна правова допомога - це проведення процесуальних дій компонентними органами для проведення досудового розслідування, виконання вироку чи судового розгляду, яке було ухвалене міжнародними судовими установами та судами іншої держави.

За статтею 545 Кримінально-процесуального Кодексу України правова допомога у кримінальному провадженні реалізується через центральні органи влади. До цих органів в Україні належать:

- Міністерство юстиції України;
- Офіс Генеральної прокуратури.

Питаннями про міжнародну правову допомогу стосовно кримінальних проваджень займається офіс Генеральної прокуратури під час досудового розслідування. Також Офіс розглядає та надає відповіді на запити іноземних компетентних органів. Не надається інформація лише стосовно досудового

розслідування правопорушень, які віднесені до підслідності Національного антикорупційного бюро України.

Із запитам, які здійснюють суди про міжнародну правову допомогу звертається Міністерство юстиції України під час судового провадження. Також розглядають запити судів іноземних держав та надають на них письмові відповіді.

Міністерство юстиції України та Офіс Генеральної прокуратури надсилають до Національного антикорупційного бюро України у триденний строк отримані матеріали, які мають відношення до корупційних та фінансових кримінальних правопорушень, у вигляді довідки.

У сфері протидії торгівлі людьми та людськими органами міжнародне співробітництво набуває все більшого значення. Це безперечно пов'язане з неможливістю зібрати докази, що знаходяться за кордоном. Відповідно не можливо забезпечити охорону свобод та прав людини і громадянина у кримінальному судочинстві. Якщо злочин є транснаціональний то відшкодування шкоди, яку було завдано, дуже важко.

При потребі в отриманні доказів за кордоном у випадках злочинів торгівлі людьми, коли не можливо провести процесуальні дії на території України, існують визначені підстави для звернення за допомогою до іноземних правоохоронних органів спираючись на такі підходи:

1. Міжнародна організація оперативно-розшукової діяльності, що передбачає узгодження планів, цілей, напрямів, організацію транснаціональних оперативно-розшукових підрозділів (Конвенція ООН проти транснаціональної організованої злочинності 2000 року). Використання механізмів міжнародно-правової допомоги. Проведення відео-/телефонних конференцій. Транснаціональний характер злочинів, пов'язаних з торгівлею людьми, зумовлює необхідність відпрацьовувати всі обставини їх вчинення, зокрема ті, що за межами державних кордонів;

2. Міжнародне співробітництво щодо міжнародної правової допомоги у кримінальних справах (Європейська конвенція про взаємну допомогу у кримінальних справах 1959 року);

3. Міжнародне співробітництво щодо видачі (екстрадиції) правопорушників (Європейська конвенція про видачу правопорушників 1957 року);

4. Міжнародне співробітництво щодо передачі кримінального переслідування (Європейська конвенція про передачу провадження у кримінальних справах 1972 року);

5. Одним із головних інструментів міжнародного права, який містить визначення злочину про торгівлю людьми є Протокол про попередження і припинення торгівлі людьми, особливо жінками і дітьми, і покарання за неї, що доповнює Конвенцію Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності 2000 року (відомий як «Палермський протокол»)[15, С. 10-11].

Палермський Протокол встановив зобов'язання для держав, які його ратифікували, а саме:

- допомагати та захищати постраждалих від людської торгівлі;
- попереджувати та боротися з злочинністю;
- заохочувати до міжнародного співробітництва Держав-учасниць

Палермський протокол був ратифікований в Україні 21 травня 2004 року та має юридичне зобов'язання для виконання положень протоколу.

Правоохоронні органи вважають важливою 3 статтю протоколу, яка містить поняття торгівлі людьми. Тож, торгівля людьми - це здійснення вербування з метою експлуатації, передачу, перевезення, одержання чи приховування людей шляхом застосування або загрози застосування сили чи іншої форми впливу: обману, шахрайства, вербування, викрадення чи вигоди, для одержання згоди людини.

Важливим механізмом для України у міжнародному співробітництві є положення Конвенції Ради Європи про заходи щодо протидії торгівлі людьми 2005 року. Ратифікували конвенцію в Україні 21 вересня 2010 року.

Також міжнародно-правова допомога може здійснюватися на основі договору про взаємну допомогу у кримінальних справах. Ці договори сприяють одержанню доказів по кримінальних справах між державами, які підписали цей договір.

«Відповідно до статті 1 Європейська конвенція про взаємну допомогу у кримінальних справах від 20 квітня 1959 року сторони зобов'язуються надавати одна одній, відповідно до положень цієї Конвенції, якнайширшу взаємну допомогу у кримінальному переслідуванні правопорушень, покарання яких, на момент прохання про надання допомоги, підпадає під юрисдикцію запитуючої сторони»[10, ст. 1020].

Відповідно до Кримінально-процесуального кодексу України, звернення за допомогою базується на законодавчому законодавстві.

Отже, на території іноземних держав при наявності відповідних підстав з метою проведення процесуальних дій можливо забезпечити виконання правової допомоги на основі дотримання міжнародних договорів стосовно кримінальних справ.

ВИСНОВКИ

Торгівля людьми за статистикою вважається третім джерелом доходів для організаторів злочинності.

За період 1998-2020 років було зареєстровано більше 5000 злочинів у сфері торгівлі люди і це лише в Україні. Коли в подальшому буде статистика за період війни на території України стосовно торгівлі людьми та людськими органами, то на мою думку, будуть великі та страшні цифри.

Жахлива статистика показує рівень насильства над людьми в сучасному жорстокому світі.

Відповідно до Конституції України, людина має:

- право на життя;
- право на повагу до гідності людини;
- право на свободу та особисту недоторканість;
- право на вільний розвиток особистості.

Всі права охороняються державою та гарантуються нею.

Відповідно до статті 149 Кримінального кодексу України торгівля людьми є найтяжчим злочином.

Отже, торгівля людьми - це продаж чи інша передача особи, а також здійснення будь-якої незаконної угоди стосовно цієї особи, що пов'язано з незаконним чи законним переміщенням людини через державний кордон України для подальшої передачі чи продажу особи з метою використання в порнобізнесі, експлуатації, для втягнення у злочинну діяльність, усиновлення та сексуальну експлуатацію.

Склад злочину має формальне розуміння, тому є необхідність в доведенні злочину "торгівля людьми". Суб'єктом злочину виступає фізична особа, не молодша 16 років. Тому суб'єкта торгівлі людьми характеризують на основі таких ознак:

- осудність особи;
- встановлений вік для кримінальної відповідальності;
- факт вчинення злочину;

- фізична природа.

Торгівля людьми зумовлена неможливістю повноцінно вивчити проблеми злочинності та об'єктивно висвітлити результати протидії злочинності.

Так, як національна законодавча база не повною мірою відповідає міжнародним нормам, то це є зеленим світлом для організаторів "чорного бізнесу". На основі недосконалості в нормах закону, злочинці отримують великі прибутки з продажу людьми. В свою чергу, Україна має процедурні інструменти та законодавчі, для успішного розслідування, розкриття та виявлення злочинів в сфері боротьби з злочинністю.

Отже, наше законодавство має прогалини в сфері протидії таким тяжким злочинам. Наразі є велика необхідність в юридичному тлумаченні терміну "сутенерство", що передбачене Кримінальним кодексом України.

На мою думку, можна було б звільняти від кримінальної відповідальності осіб, що самостійно вирішили співпрацювати з правоохоронними органами та назвати допомогу при розкритті злочинів та брали участь в підставних операціях.

Для подолання злочинності такого рівня необхідна тісна співпраця на державному рівні та міжнародному. Для досягнення порозуміння в правових нормах необхідно постійно змінювати та вдосконалювати кримінальну відповідальність за вчинений злочин.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1991. - № 30. – Ст. 141.
2. Кримінальний кодекс України, прийнятий 05.04.2001 р. Офіційний текст. - К.: ІнЮре, 2004.
3. Закон України „Про охорону дитинства” від 26.04.01 р.
4. Закон України „Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України” від 21 січня 1994 р.
5. Закон України „Про трансплантацію органів та інших анатомічних матеріалів людини” № 10007-XV від 16 липня 1999 // Голос України. - 1999.-№ 15(2153). - с.4-5.
6. Державна програма протидії торгівлі людьми на період до 2010 року: затв. постановою КМУ від 7 березня 2007 р. № 410. // Офіційний вісник України. – 2007. - № 18. – ст. 718.
7. Закон України „Про трансплантацію органів та інших анатомічних матеріалів людини” № 10007-XV від 16 липня 1999 // Голос України. - 1999.-№ 15(2153). - с.4-5.
8. Комплексна програма протидії торгівлі людьми на 2002-2005 рр.: затв. постановою КМУ від 05.06.02 р. // Офіційний вісник.-2002.-№ 23.-ст.1123.
9. Положення про міжвідомчу координаційну раду з питань протидії торгівлі людьми: затв. постановою КМУ від 25.12.2002. № 1961. // Офіційний вісник України. – 2002. - № 52. – ст. 2381.
10. Концепція Державної програми протидії торгівлі людьми на 2006-2010 роки: затв. розпорядженням КМУ від 05.05.2006 № 188-р. // Офіційний вісник України. – 2006. - № 14. – ст. 1020.
11. Конвенція про боротьбу з торгівлею людьми та експлуатацією проституції третіми особами // Збірка матеріалів з питань боротьби з торгівлею жінками та дітьми. Книга 1. -К., 2000. -С 161.
12. Протокол про попередження і припинення торгівлі людьми, особливо жінками і дітьми, покарання за неї, що доповнює Конвенцію Організації

Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності. Прийнятий резолюцією 55/25 Генеральної Асамблеї від 15 листопада 2000 року.

13. Левченко К.Б. "Торгівля людьми" то "торгівля жінками": проблеми формування термінології сучасних документів // Вісник Університету внутрішніх справ.-Харків, 2000.-№11.-С.24.
14. Мармазов В. Є. До питання про телеологічне (цільове) тлумачення Конвенції про захист прав і основних свобод людини / В. Є. Мармазов // Адвокат. 2003. — № 6. — С. 29–31.
15. Орлеан А.М. Кримінально-правова характеристика торгівлі людьми: Монографія. -Х: СИМ, 2005.-179 с.
16. Правозахисні стандарти ставлення до жертв торгівлі людьми // Збірка матеріалів з питань боротьби з торгівлею жінками та дітьми. Книга 2. - К, 2000. - С 10-11.
17. Торгівля людьми як проблема сучасності (соціально-правовий аналіз новітніх тенденцій) (К. Б. Левченко) // Український соціум. - 2004. - № 2 (4). - С. 34-39.
18. Фердрос А. Международное право. – М, 1959. – 365 с. Шевченко К.Б. Торгівля людьми як проблема сучасності (соціально-правовий аналіз новітніх тенденцій) // Український соціум. - 2004. - № 2 (4). - С.34-39